

„Na niekoho, kto bol odsúdený na zabudnutie,
je Addie LaRueová nádherne nezabudnuteľná postava.“

NEIL GAIMAN

NEVIDITEĽNÝ
ŽIVOT
ADDIE
LARUEOVEJ
V. E. SCHWAB

NEVIDITELNÝ
ŽIVOT
ADDIE
LARUEOVĚJ

V. E. SCHWAB

NEVIDITELNÝ
ŽIVOT
ADDIE
LARUEOVEJ

slovar

THE INVISIBLE LIFE OF ADDIE LARUE

Copyright © 2020 by Victoria Schwab

All rights reserved

Jacket Design: Davy van der Elsen / DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Translation © Milica Nováková 2021

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2021

ISBN 978-80-556-4947-4

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z anglického originálu *V. E. Schwab: The Invisible Life of Addie LaRue*, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Tor Books, an imprint of Tom Doherty Associates, New York 2020, preložila Milica Nováková.

Zodpovedná redaktorka Dáša Jajcayová

Editorka Dana Brežňanová

Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava v roku 2021.

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.sk

Cena uvedená na obálke knihy je nezáväzným odporúčaním pre konečných predajcov.

Pre Patriciu.
Za to, že si ani raz nezabudla.

Starí bohovia sú možno úchvatní, ale nie sú ani dobrotiví, ani milostiví. Sú vrtošiví, nestáli ako mesačný svit na vode alebo tiene počas búrky. Ak trváš na tom, že ich oslovíš, varujem ťa: Zváž, čo žiadaš, a priprav sa, že zaplatíš vysokú cenu. A ani v najmenejšej hodine zúfalstva či núdze sa *nemodli* k bohom, ktorí odpovedajú po súmraku.

Estele Magrittová

1642 – 1719

Villon-sur-Sarthe, Francúzsko
29. júla 1714

Beží o život.

Do chrbta ju páli letný vzduch, ale aspoň to nie sú fagle rozzúreného davu. Nechala za sebou iba vzdialené lampáše svadobnej hostiny a červenkastú žiaru slnka rozbíjajúceho sa o horizont, praskajúceho a rozlievajúceho sa po kopcoch. Nespomaľuje. Sukne sa jej zamotávajú do trávy, ale ďalej sa ženie k lesu a snaží sa predbehnúť miznúce svetlo.

Vietor k nej prinesie hlasy volajúce jej meno.

Adeline? Adeline? Adeline!

Pred sebou vidí vlastný tieň – už je príliš dlhý, okraje má rozmazané. Z vlasov jej vypadnú drobné biele kvietky, na zemi vyzerajú ako rozsypané hviezdy. Súhvezdie, ktoré zanechá za sebou, takmer ako to na jej lícach.

Sedem pieh. Jedna za každú lásku, ktorú zažije, vravievala Estele, keď bola Adeline ešte malá.

Jedna za každý život, ktorý prežije.

Jedna za každého boha, ktorý nad ňou bude bdiť.

Teraz je tých sedem pieh ako výsmech. Falošné sľuby. Klamstvá. Nezažila lásku, neprežila žiaden život, nestretla jediného boha a už jej na nič z toho ani nezostal čas.

Nespomaľuje, neobzrie sa späť; nechce vidieť život, čo tam na ňu čaká. Statický ako kresba. Dusivý ako hrobka.

Len beží ďalej.

PRVÁ
ČASŤ

BOHOVIA,
KTORÍ ODPOVEDAJÚ
PO SÚMRAKU

Názov diela: *Revenir*

Autor: Arlo Miret

Dátum vzniku: 1721 – 1722

Technika: topol, mramor

Lokácia: výpožička z Musée d'Orsay

Opis: Séria skulptúr piatich drevených vtáčikov v rôznych pozíciách tesne pred vzlietnutím, umiestnených na nízkom mramorovom podstavci.

Okolnosti vzniku: Ako svedomitý kronikár svojho života si Miret písal denníky ponúkajúce náhľad do umelcovej duše a mysle. Ako inšpiráciu pre *Revenir* Miret spomína nález drevenej sošky na parížskej ulici v zime 1715. Dreveného vtáčika, ktorého našiel so zlomeným krídlom, znovu vytvoril ako piateho v poradí (a neporušeného), v pozícii tesne pred vzlietnutím.

Odhadovaná cena: 175 000 dolárov

New York
10. marca 2014

Zobudí sa v cudzej posteli.

Zostane ležať, absolútne nehybná, a snaží sa zadržať čas ako dych v hrudi; akoby tým dokázala zastaviť ručičky hodín, akoby tak zabránila chlapcovi vedľa nej zobudiť sa, akoby mohla udržať pri živote spomienku na ich noc.

Samozrejme, vie, že to je nemožné. Vie, že on zabudne. Všetci vždy zabudnú.

Nie je to jeho chyba – nikdy to nie je ich chyba.

Chlapec stále spí a ona pozoruje, ako sa mu pomaly zdvíhajú a klešajú plecica, hľadá mu na zátylok, kde sa mu krúčia vlasy do kučier, na jazvu, čo má na rebrách. Drobnosti, ktoré si bude pamätať ešte dlho.

Volá sa Toby.

Včera večer mu povedala, že ona sa volá Jess. Klamala, pretože nemôže povedať svoje skutočné meno – jeden zo zlomyseľných pálčivých detailov, čo na ňu číhajú ako žihľava v tráve. Skryté ostne pripravené pichnúť ju. Ved' čo je človek, ak nie stopa, ktorá tu po ňom zostane? Naučila sa opatrne našľapovať pomedzi pichľavé trne, no niektorým škrabancom sa vyhnúť nedokáže: spomienkam, fotografiám, menu.

Za posledný mesiac už bola Claire, Zoe, Michelle, ale predvčerom, keď bola Elle a po jednom z jeho vystúpení spolu odchádzali po záverečnej z kaviarne, Toby jej povedal, že je zamilovaný do Jess – len ju ešte nestretol.

A tak sa teraz volá Jess.

Toby sa zamrví, a keď sa natiahne a otočí k nej – ale ešte sa nezobudí, povedome ju pichne v hrudi. Tvár má len pár centimetrov od jej, ústa v spánku jemne pootvorené, cez oči padnuté čierne kučery a na bledej pokožke pod očami sa mu vynímajú tmavé riasy.

Keď sa raz prechádzali popri Seine, Temný ju podpichoval, hovoril jej, že aj ona má „svoj typ“, keďže mnohí muži, ktorých si vybrala – a dokonca aj niektoré ženy –, sa naňho dosť podobali.

Mali také isté tmavé vlasy, prenikavý pohľad, výrazné črty.

Bolo to nespravodlivé.

Koniec koncov, to, ako Temný vyzeral, bolo *jej* dielo. To *ona* mu dala tvar, ona si vybrala, čo z neho spraví, čo si na ňom všimne.

Pamätáš si, povedala mu vtedy, *keď si bol iba tieň a dym?*

Zlatko, odvetil hlbokým mäkkým hlasom, *bol som sama noc.*

Teraz je ráno, je v inom meste, v inom storočí, a cez závesy sa prediera slnečné svetlo. Toby sa znovu zamrví, už sa preberá. A dievča, ktoré sa volá – volalo – Jess, zadrží dych a predstaví si inú verziu tohto dňa, verziu, v ktorej sa Toby prebudí, uvidí ju a *spomenie si*.

Deň, v ktorom sa na ňu usmeje, pohladí ju po líci a povie jej:

„Dobré ráno.“

To sa však nestane a ona nechce znovu vidieť ten dobre známy prázdny výraz, nechce zase sledovať, ako sa snaží zaplňať medzery v pamäti, v ktorých by mala byť *ona*, nechce byť pri tom, keď sa Toby bude zo všetkých síl pokúšať zachovať pokoj a nenútenosť. Už to zažila mnohokrát, pozná naspamäť každý jeho pohyb. A tak radšej vyklzne z postele a vykročí do obývačky.

Na chodbe zachytí svoj odraz v zrkadle a všimne si to, čo všetci: sedem pieh, rozsypaných ako hviezdy na nose a lícach.

Jej vlastné súhvezdie.

Nakloní sa a dýchne na zrkadlo. Na zahmlený povrch začne prstom písať svoje meno. *A... d...*

Ďalej sa nedostane. Písmená sa rozplynú. Nie je to tým zrkadlom – stane sa to vždy, bez ohľadu na to, ako sa snaží vysloviť svoje meno, bez ohľadu na to, ako sa snaží rozpovedať svoj príbeh. A ona sa *snažila* – ceruzkou, atramentom, farbou, krvou.

Adeline.

Addie.

LaRueová.

No je to beznádejné.

Písmená sa vždy rozmrvia alebo vyblednú. Zvuky jej zamrú v hrdle.

Spustí ruku zo zrkadla a otočí sa k obývačke.

Toby je hudobník – vidieť to všade.

O stenu sú opreté hudobné nástroje, na stolíkoch sa povalujú načmárané osnovy a noty – náznaky napoly zabudnutých melódií premiešaných s nákupnými zoznamami a pripomienkami. Tu a tam však už vidno aj stopy po niekom inom: kvety, čo máva na kuchynskom okne, hoci si nespomína, kedy si ich začal kupovať. Kniha o Rilke, o ktorej netuší, odkiaľ ju má. Veci, čo pretrvávajú, aj keď sa spomienky vytratia.

Toby vždy vstáva pomaly, tak si Addie zatiaľ urobí čaj. On ho nepije, ale už ho má – v skrinke v kuchyni je plechovka so sypaným cejlónskym čajom a škatuľa hodvábných vrecúšok. Pozostatok neskoreho večera stráveného v potravinách, keď sa ruka v ruke túlili pomedzi regály, pretože nemohli spať. Pretože ona ešte nechcela, aby sa tá noc skončila. Nebola na to pripravená.

Zdvihne hrnček a vdýchne vôňu čaju. S ňou k nej doletia aj spomienky.

Park v Londýne. Átrium v Prahe. Čajovňa v Edinburghu.

Minulosť ako hodvábná plachta zahaľuje prítomnosť.

V New Yorku je chladné ráno, na oknách je námraza. Okolo pliec si omotá deku z gauča. Na jednom jeho konci tróni gitara, na druhom Tobyho mačka, tak si radšej sadne na stoličku pri klavíri.

Mačka, ktorá sa *tiež* volá Toby („Takto sa môžem rozprávať sám so sebou a neznie to divne,“ vysvetlil jej.), ju sleduje, kým si fúka čaj.

Rozmýšľa, či si ju mačka pamätá.

Ruky sa jej už trochu zohriali, a tak položí hrnček na klavír a otvorí klávesy. Rozcvičí si prsty a začne hrať tak ticho, ako sa len dá. Počuje, ako sa chlapec Toby v spálni mrví, a každý centimeter jej tela, od kostí až po pokožku, sa stiahne v obavách.

Toto je tá najťažšia časť.

Addie mohla odísť – mala odísť –, *mala* sa vyšmyknúť von, kým ešte spal, keď ich ráno bolo len predĺžením noci, len chvíľa uväznená v jantári. No už je neskoro, a tak zavrie oči a hrá ďalej. Okrem tónov už počuje aj jeho kroky, ale nezdvihne hlavu, už vie, že stojí vo dverách, ale hrá ďalej. Bude tam stáť, bude sa pozeráť na tú scénu pred sebou, bude si dávať dokopy úlomky minulej noci, bude rozmýšľať, ako sa to zvrstlo, kedy asi stretol to dievča a priviedol si ho domov, či toho toľko vypil, prečo si nič z toho nepamätá.

Vie však, že Toby ju nepreruší, kým bude hrať, a tak si ešte niekoľko sekúnd vychutnáva hudbu. Až potom sa prinúti prestať, zdvihnúť hlavu a predstierať, že nevidí zmätok, čo sa mu zračí na tvári.

„Ránko,“ povie veselým tónom. Prízvuk francúzskeho vidieka, s ktorým rozprávala kedysi, už takmer nepočuť.

„Eee, dobré ráno,“ odpovie jej a prehrabne si strapaté čierne kučery. Vyzerá ako vždy – trochu v šoku z toho, že v obývačke našiel pekné dievča len v spodnej bielizni a jeho obľúbenom tričku s obrázkom hudobnej skupiny zabalené v deke.

„Jess,“ pomôže mu doplniť meno, ktoré si nepamätá, pretože ani nemôže. „Ak si nepamätáš, nič sa nedeje,“ dodá.

Toby sa začervená, odstrčí kocúra Tobyho z gauča a zaborí sa do vankúšov.

„Mrzí ma to... toto sa mi nepodobá. Nie som ten typ chlapa.“

„A ja nie som ten typ dievčaťa,“ usmeje sa.

Vtedy sa aj on usmeje. Akoby mu lúč svetla rozohnal chmáry na tvári. Kývne hlavou ku klavíru a ona by chcela, aby povedal niečo ako: Nevedel som, že vieš hrať, ale namiesto toho povie:

„Si fakt dobrá.“

A má pravdu – je úžasné, koľko sa toho človek naučí, ak má na to čas.

„Ďakujem,“ odpovie a prebehne prstami po klávesoch.

Toby nedokáže obsedieť na mieste, a tak utečie do kuchyne.

„Kávu?“ ponúkne jej, prehrabávajúc sa v skrinkách.

„Našla som čaj.“

Začne hrať inú pieseň. Nič zložité, len sled tónov. Začiatok niečoho. Nájde melódiu, uchopí ju, nechá si ju prepadať cez prsty, a vtedy sa vráti Toby s pariacim sa hrnčekom v rukách.

„Čo to bolo?“ spýta sa so žiarou v očiach, typickou pre umelcov – spisovateľov, maliarov, hudobníkov, hocikoho, koho práve niečo inšpirovalo. „Niečo mi to pripomína...“

„Včera si mi to hral,“ pokrčí plecami.

Nie je to klamstvo. Naozaj jej to hral. Lenže najprv ho to naučila.

„Naozaj?“ zvráští obočie. Odloží kávu a načiahne sa po zápisník a ceruzku. „Bože, musel som byť opitý.“

Pri tých slovách krúti hlavou; nikdy nebol z tých skladateľov, ktorí radšej pracujú pod vplyvom.

„Pamätáš si z toho viac?“ spýta sa, prevracajúc listy v zápisníku.

Začne hrať znova, vedie ho notu po note. Toby o tom nevie, ale pracuje na tej skladbe už niekoľko týždňov. Vlastne na nej pracujú *spolu*.

Oni dvaja.

Addie sa pousmeje. Toto je ostrovček trávy v húštine žihľavy. Bezpečné miesto. Nemôže tam zanechať vlastnú stopu, ale ak to rozohrá správne, môže pomôcť zanechať stopu niekomu inému. Nebude to jasné a konkrétne, samozrejme, ale inšpirácia je taká len zriedka.

Toby drží gitaru, opiera si ju o jedno koleno, nechá sa ňou viesť, len tak si pre seba mrmle – toto je dobré, toto iné, toto je *niečo*. Addie prestane hrať a postaví sa.

„Mala by som ísť.“

Toby zdvihne hlavu a melódia sa rozsype na strunách.

„Čo? Ale veď ťa ani nepoznám.“

„Veď práve,“ odpovie a zamieri sa prezliecť do spálne.

„Ale ja ťa *chcem* spoznať,“ namietne, odloží gitaru a chodí za ňou po byte. To je presne tá chvíľa, keď si naplno uvedomí, že nič z toho nie je fér, jediná chvíľa, keď cíti, že sa utopí v mori frustrácie. Pretože ona ho spoznáva už celé *tyždne*. A on na ňu vždy zabudne. „Spomal.“

Túto časť neznáša. Nemala tu zostávať. Mala odísť, hneď ako sa zobudila, už mohla byť preč z očí aj mysle. Vždy však má ten dotieravý pocit nádeje, že tentoraz to bude iné, že tentoraz si ju bude pamätať.

Ja si pamätám, zašepká jej temnota do ucha.

Pokrúti hlavou, odoznenie ten hlas.

„Prečo sa tak ponáhľaš?“ pýta sa Toby. „Spravím ti aspoň raňajky.“

Ona je však už príliš unavená, aby znovu hrala tú istú hru tak skoro. Radšej zaklame, povie, že už musí ísť, niečo má, a neprestáva sa hýbať, pretože vie, že ak by zastala, už by nenašla silu znovu sa pohnúť a celý cyklus by pokračoval ďalej. Ich románik by sa začal ráno, nie večer. No keď sa bude končiť, nebude to o nič jednoduchšie. Ak už musí začínať odznova, radšej bude kočka, čo stretol v bare, ako pozostatok vzťahu na jednu noc, ktorý si nepamätá.

O chvíľu na tom už aj tak nebude záležať.

„Jess, čakaj,“ chytí ju za ruku. Hľadá správne slová, na chvíľu to vzdá, no potom znovu začne. „Dnes vystupujem v Alloway. Príď. Je to v...“

Samozrejme, ona vie, kde to je. Stretli sa tam prvýkrát. Aj piaty. Aj deviaty. Keď povie, že príde, Toby sa oslnivo usmeje. Ako vždy.

„Sľubuješ?“ uisťuje sa.

„Sľubujem.“

„Tak sa tam uvidíme,“ povie s nádejou v hlase, zatiaľ čo ona sa otočí a vyjde z dverí. Obzrie sa.

„Nezabudni na mňa dovtedy.“

Starý zvyk. Povera. Prosba.

„Ako by som mohol?“ pokrúti hlavou.

Usmeje sa, akoby to bol iba vtip.

No keď Addie schádza dolu schodmi, vie, že sa to už deje – vie, že v momente, keď za ňou zavrie dvere, z mysle sa mu vytratia všetky spo-mienky na ňu.

Marec je vrtošivý mesiac.

Je to švík medzi zimou a jarou – hoci *švík* naznačuje rovný okraj, no marec je skôr ako krivý sled stehov, ktorý ušila roztrasená ruka, divo skáčuc medzi víchricami januára a zeleňou júna. Nevieš, čo ťa vonku čaká, kým tam nevykročíš.

Estele ho zvykla nazývať nestálymi dňami, keď sa prebúdzali bohovia s teplejšou krvou a tí s chladnejšou sa začínali ukladať na spánok. Dňami, keď rojkovia najviac podliehali zlým nápadom a tuláci sa najčastejšie strácali.

Addie bola odjakživa náchylná na oboje.

Takže dávalo zmysel, že sa narodila 10. marca, takmer v strede toho rozdvojeného švíka. Už je to však dávno, čo mala chuť oslavovať.

Dvadsaťtri rokov sa bála tohto míľnika, znaku uplyvajúceho času a toho, čo to znamená: že vyrastá a starne. A potom sa na celé storočia stalo z narodenín len niečo neužitočné, oveľa menej dôležité ako tá noc, keď zapredala svoju dušu.

Tá noc, keď sa smrť a znovuzrodenie zliali do jedného.

No aj tak – má narodeniny. A na narodeniny si zaslúži darček.

Zastane pred butikom. V skle sa odráža jej duch.

Vo výklade stojí figurína zamrznutá uprostred kroku, s hlavou mierne naklonenou do strany, akoby počúvala pieseň, ktorú nikto iný nepočuje. Dlhý trup má zahalený vo svetri so širokými prúžkami, lesklé legíny sa strácajú v čižmách po kolená. Jednu ruku má zdvihnutú a drží bundu prehodenú cez plece. Addie sa zadíva na figurínu a zrazu si uvedomí, že napodobnila jej pózu, preniesla váhu na jednu nohu, naklonila hlavu. A možno kvôli dátumu alebo prísľubu jari vo vzduchu, alebo kvôli tomu, že má proste iba chuť na niečo nové, vojde dnu.

V butiku rozvoniavajú sviečky a nové oblečenie. Addie prebehne prstami po bavlně a hodvábe, až napokon nájde kašmírový pásikavý sveter. Prehodí si ho cez ruku aj s vystavenými legínami. Svoju veľkosť pozná.

Nezmenila sa.

„Dobrý deň!“ Veselá predavačka je čerstvá dvadsiatnička ako Addie, aj keď ona je skutočná a starne, zatiaľ čo Addie je len obraz uväznený v jantári. „Pomôžem vám?“

„Netreba, ďakujem,“ odpovie Addie a vezme si čižmy ako tie vo výklade. „Mám všetko, čo potrebujem.“ Nasleduje dievča k trom kabínkam so závesmi v zadnej časti obchodu.

„Ak budete niečo potrebovať, zavolajte ma,“ usmeje sa a otočí sa na odchod ešte skôr, ako Addie za sebou zatiahne záves a osamie v kabínke s čalúnenou lavičkou, vysokým zrkadlom a vlastným odrazom.

Odkopne čižmy, vyzlečie si kabát a hodí ho na sedadlo. Vo vrecku zaštrngajú drobné a niečo s tupým ťuknutím dopadne na dlážku, prekotúľa sa, až sa napokon zastaví o sokel.

Prsteň.

Krúžok vyrezaný zo sivého topoľového dreva. Obrúčka, ktorú kedysi milovala, ale teraz ju nenávidí.

Na chvíľu sa na ňu zahľadí. Prsty, tí zradcovia, sa jej myknú, ale nenačiahne sa, nezdvihne ju, len sa otočí a ďalej sa vyzlieka. Oblečie si sveter, poskakujúc si natiahne legíny a napokon zapne zipsy na čižmách. Figurína bola vyššia a chudšia, ale Addie sa páči, ako jej oblečenie sedí, páči sa jej teplo kašmíru, dotyk legín, mäkké objatie podšívky čižiem.

Jednu po druhej poodtrhá cenovky, nevšímajúc si nuly na konci.

Joyeux anniversaire, povie si v duchu a pozrie sa do zrkadla. Nakloní hlavu, akoby aj ona počúvala nejakú pieseň, čo hrá len pre ňu. Hľadá na ňu moderná žena z Manhattanu, aj keď tvár má tú istú už storočia.

Svoje staré oblečenie nechá pohádzané na zemi v kabínke ako tiene a prsteň v kúte ako potrestané dieťa. Vezme si iba kabát.

Je mäkký, z čiernej kože a už príjemne vynosený. Za také kabáty teraz ľudia platia obrovské sumy a volajú to vintage. Je to jediná vec, ktorú Addie nenechala napospas plameňom v New Orleanse, hoci stále voňal ako on, akoby mal na sebe nevyprateľnú škvŕnu. Bolo jej to jedno; ten kabát milovala.

Vtedy bol nový, no už je obnosený a vidieť na ňom všetky známky starnutia, ktoré na nej nie. Pripomína jej Dorianu Graya, až na to, že čas je vidno na kravskej koži, nie na ľudskej.

Addie vyjde z kabínky.

Vtom priskočí prekvapená predavačka.